

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Västra Götalands län

Juni 2019

Ett samarbete mellan:

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Innehåll

Om Småföretagsbarometern	3
<i>Nettotal och konjunkturindikatorn</i>	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Västra Götalands län	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Västra Götalands län	5
<i>Näringslivsstrukturen Västra Götaland län</i>	5
Småföretagsbarometern – Västra Götalands län	7
<i>Konjunkturindikatorn</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	10
<i>Orderingång</i>	11
<i>Tackat nej till order</i>	12
<i>Omsättning</i>	13
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	14
<i>Företagens prisförväntningar</i>	14
Expansionsutsikter och hinder för expansion	15
Västra Götalands fyra regioner	18
<i>Västra Götalands fyra regioner – konjunkturindikatorn</i>	19
<i>Västra Götalands fyra regioner – sysselsättning</i>	20
<i>Västra Götalands fyra regioner – orderingång</i>	21
<i>Västra Götalands fyra regioner – omsättning</i>	22
<i>Västra Götalands fyra regioner – lönsamhet</i>	23
Slutsatser	24

Om Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för *syssetsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Västra Götalands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Västra Götaland är fortsatt positiv, men har mattats av för tredje året i rad och konjunkturindikatorn för länet ligger nu strax under riksgenomsnittet. Utfallet av konjunkturrens utveckling blev betydligt lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att konjunkturen ska återhämta sig med en ökad tillväxttakt.
- **Sysselsättningstillväxten** har avtagit i Västra Götaland sedan fjolårets mätning och länet ligger fortsatt under riksgenomsnittet, som också sett en avmattning sedan i fjol. Förväntningarna på kommande tolv månader är att tillväxttakten ska öka.
- **Tillväxttakten för orderingången** i länets småföretag har mattats av ytterligare sedan i fjol. Utfallet i orderingångens tillväxt blev därmed långt lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är positiva men mer försiktiga än tidigare år.
- **Omsättningstillväxten** i Västra Götalands län har mattats av i årets mätning och ligger fortsättningsvis under riksgenomsnittets utveckling. Förväntningarna på kommande de tolv månaderna är positiva, med förväntningar om en ökande tillväxttakt i omsättningen.
- **Tillväxten av lönsamhet** i Västra Götalands län är fortsatt god, men har mattats av kraftigt sedan i fjol. Avmattningen i lönsamhetsutvecklingen innebär nu att länet ligger en bra bit under riksgenomsnittet. Förväntningarna på det kommande året är en rekordstark tillväxtökning.
- Företagen i Västra Götalands län upplever i stort sett lika goda möjligheter att växa framöver som riksgenomsnittet. 66 procent av företagen i länet anser att de har **goda utsikter att expandera** på sikt, samtidigt som nio av tio företag vill växa.
- **Svårighet att finna lämplig arbetskraft** upplevs som det absolut största hindret för Västra Götalands småföretag. Även tuff konkurrens och höga arbetskraftskostnader är hinder för företagens expansion.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Västra Götalands län

Konjunkturen hos Sveriges småföretag med 1–49 anställda har försvagats under det senaste året. Den samlade konjunkturindikatorn i Småföretagsbarometern 2019 sjönk till 61 jämfört med 69 förra året och är därmed långt under det historiska snittet på 76. Det är dessutom en påtagligt svagare konjunktur än vad företagarna förväntade sig förra året. Företagens högt ställda förväntningar har alltså inte införlivats under året, vilket också förklarar varför företagen nu ytterligare reviderat ned förväntningarna inför de kommande tolv månaderna. Det är framför allt sysselsättningen som ökat långsammare än förväntat. Även orderingång och omsättning har utvecklats svagare. En trolig förklaring till att tillväxttakten avtagit under året är, liksom tidigare år, att många småföretag redan har nått sina kapacitetstak. Svårigheter att hitta personal med rätt kompetens och höga kostnader för att ha anställda är exempel på utmaningar som gör det svårt för företag att expandera och att på kort tid anpassa och förändra produktionstakten.

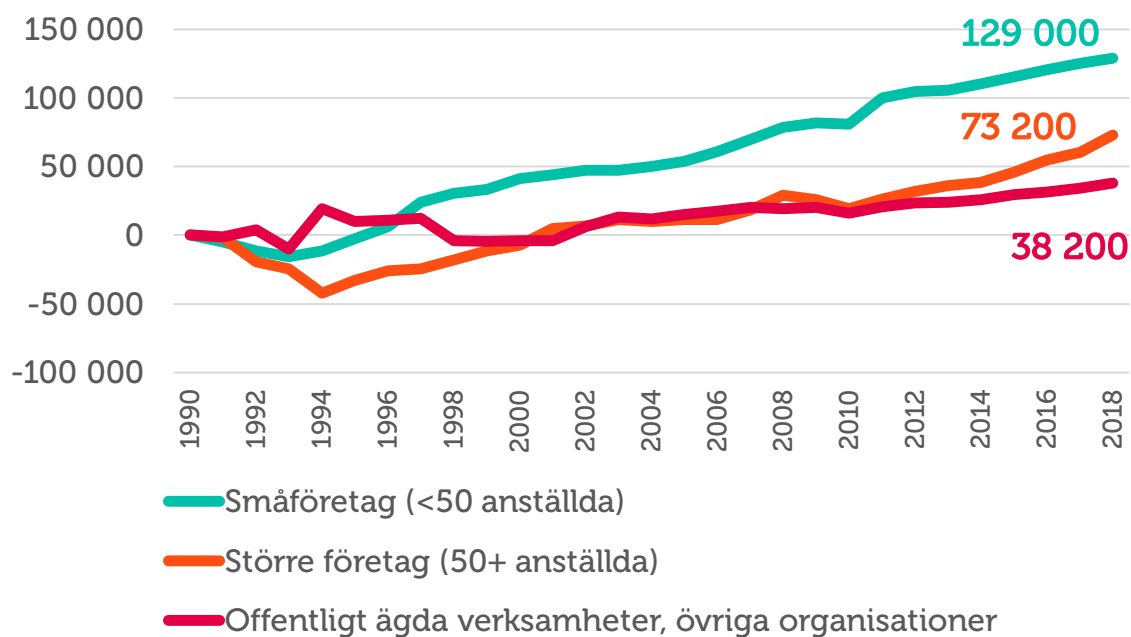
Det är andra året i rad som konjunkturindikatorn minskar och den är nu på lägsta nivån sedan 2013, det vill säga efterdyningarna av eurokrisen. Småföretagen upplever trots det en relativt god tillväxt även om konjunkturtoppen har passerats.

Näringslivsstrukturen Västra Götaland län

Västra Götaland har ett brett och livskraftigt näringsliv och näringslivsstrukturen överensstämmer ganska väl med den i riket. Det finns en stark tradition av tillverkningsindustri i regionen med kunskapsintensiva företag inom branscher såsom fordon, Life science, IT, kultur- och upplevelseindustrin samt maritima näringar. Fordonsbranschen och till den relaterade verksamheter har också stått för en relativt stor del av exporttillväxten under senare år. De branscher som har en stark tillväxt i regionen är fastigheter, bygg, industri (inklusive underleverantörer), teknikkonsulter, hotell och restaurang, dagligvaruhandeln, lantbruk och fiskeri. Detaljhandeln, inom kläder, skor och sportartiklar, har större bekymmer.

Figur 1 visar tillväxten av jobb inom tre olika sektorer – småföretag, större företag och offentlig sektor. Det är tydligt att det är de mindre, växande, företagen som står för sysselsättningstillväxten i länet. Västra Götaland utmärker sig i relation till riket, då antalet jobb i den offentliga sektorn ökat istället för minskat.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Västra Götaland län sedan 1990 (källa: SCB)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Västra Götalands län

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

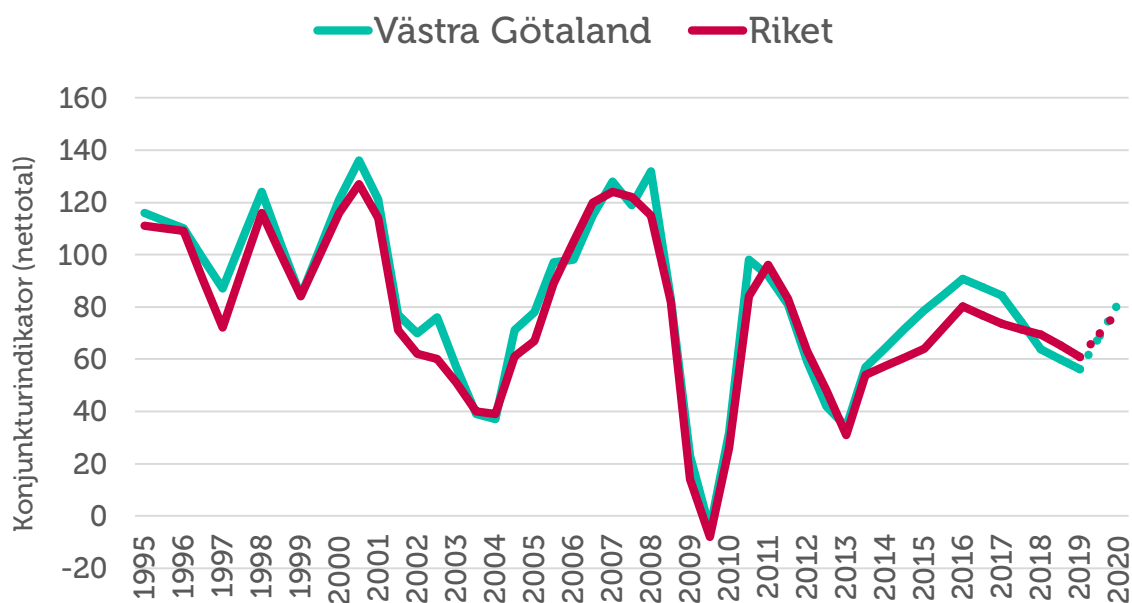
Genom att addera netttotalen för utvecklingen av de tre faktorerna sysselsättning, orderingång och omsättning för länets småföretag beräknas länets konjunkturindikator. Konjunkturen för småföretagen i Västra Götalands län försämrades dramatiskt 2009. Från att första delen av år 2008 ha nått ett värde på 132, bottnade index hösten 2009 med ett negativt netttotal. Efter en återhämtning under 2010 fick länet ännu en nedgång våren 2013.

I 2019 års mätning har samtliga tre delfaktorer mattats av under året som gått och konjunkturindikatorn för länet blir 56, jämfört med riksgenomsnittet på 61. Detta innebär att konjunkturen mattats av för tredje året i rad. Nettotalet för den sammanvägda indikatorn var i fjol 64. Företagens förväntningar på året som passerat har inte nått upp till de höga nivåer som de trodde på i fjol, då företagen trodde på en ökad tillväxttakt till nettotalet 71. En trolig förklaring till att utfallet inte blev som företagen förväntade sig i fjol är att många småföretag har nått sina kapacitetstak. Svårigheterna att hitta personer med rätt kompetens, höga kostnader för att ha anställda och utmaningar att expandera gör det svårt för företag att på kort tid anpassa och förändra produktionstakten.

Trots en avmattning i länet är konjunkturen fortsatt god i Västra Götaland, men för första gången sedan 2013 placerar sig länet under riksgenomsnittet. Historiskt ser vi i figur 2 att konjunkturens utveckling gått i linje med, och allt som oftast, varit något godare än riksgenomsnittet.

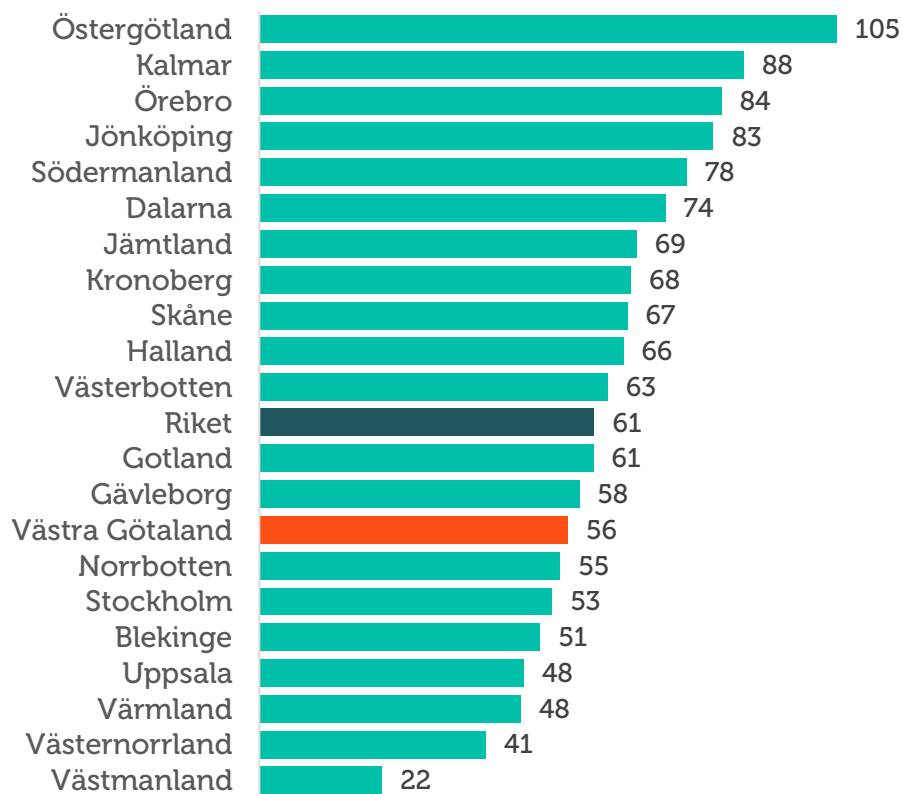
Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att konjunkturen ska återhämta sig och öka till ett netttotal på 82, vilket är högre än riksgenomsnittet (79).

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Västra Götalands län och riket 1995-2019

Att tillväxten varierar i hela landet liksom att utvecklingen varierar mellan länen är rimligt då varje län har olika näringslivsförutsättningar. Det bekräftas av figur 3 som visar utvecklingen för varje län i förhållande till riksgenomsnittet. För att förstå de bakomliggande faktorerna bör de enskilda konjunkturindikatorerna studeras utifrån länets specifika näringslivsstruktur och förutsättningar.

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2019

Sysselsättning

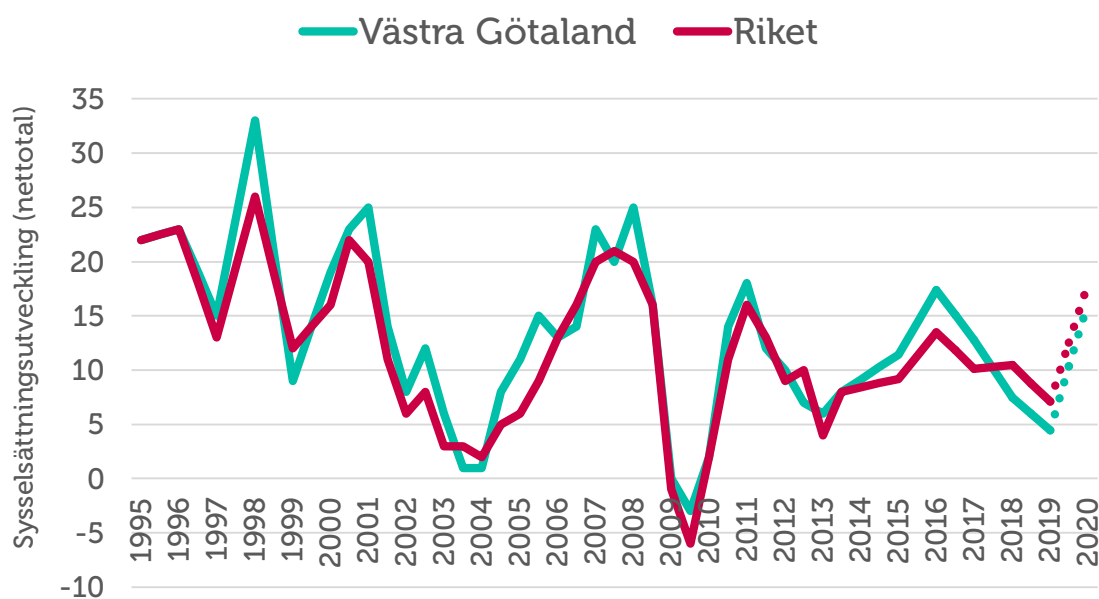
Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Efter en turbulent tid återhämtade sig sysselsättningen mellan 2013–2016. Men för tredje året i rad har sysselsättningstillväxten avtagit och Västra Götaland har nu en sysselsättningstillväxt som är lägre än noteringen för 2013.

I länet uppger 16 procent av företagen att de ökat antalet anställda medan tolv procent säger att man dragit ned personalstyrkan. Nettotalet landar på 4, jämfört med fjolårets 7. Även riket som helhet har sett en avmattning jämfört med föregående år och hamnar på nettotalet 7. Tillväxten i sysselsättning är fortsatt positiv i länet men utfallet blev långt lägre än vad företagen förväntade sig i förra årets mätning. Den främsta orsaken är att fler företag än förväntat minskat sin personalstyrka. Det är också något färre som ökat antalet anställda, vilket sannolikt beror på att företagen haft svårt att hitta personal med den kompetens som efterfrågats.

Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att tillväxttakten ska öka i linje med riksgenomsnittet. Närmare var fjärde företag förväntar sig kunna öka antalet anställda medan sju procent tror på en minskad personalstyrka, vilket resulterar i ett förväntat nettotal på 16 för de kommande tolv månaderna. Riksgenomsnittet förväntas öka till 18, se figur 4.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995-2019

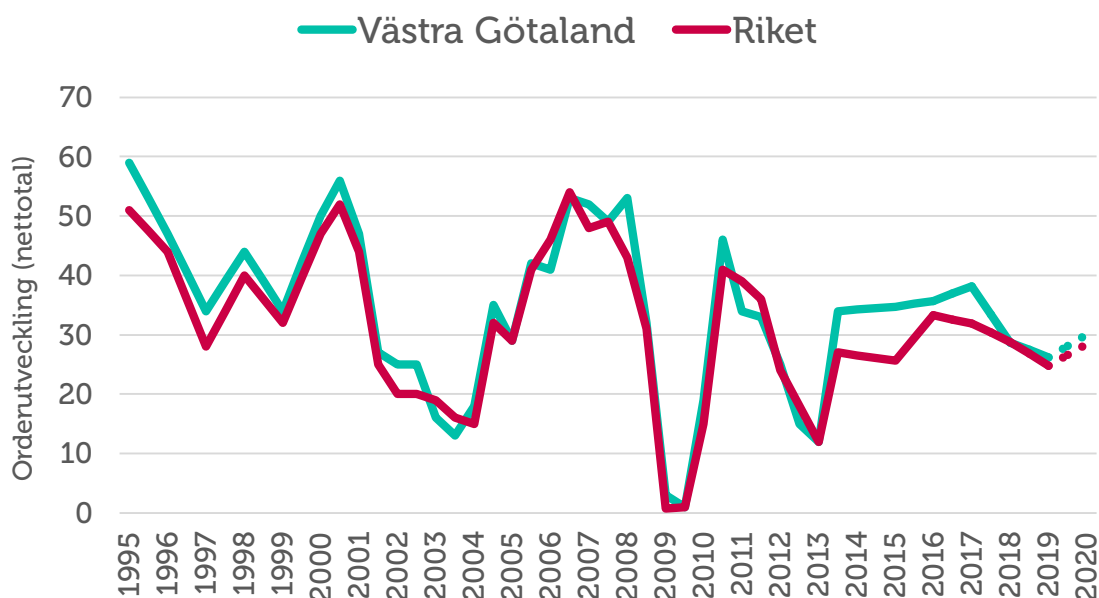
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Tillväxttakten för orderingången i länets småföretag har mattats av ytterligare sedan i fjol och ligger nu i linje med riksgenomsnittet. Totalt har 45 procent av företagen haft en ökad orderingång medan 19 procent haft en minskad orderingång under de senaste tolv månaderna, vilket ger ett nettotal på 26 i årets mätning. Riksgenomsnittets totala orderutveckling hamnar på nettotalet 25.

Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är något mer försiktiga än tidigare år, men företagen förväntar sig en positiv utveckling. Andelen företag som förväntar sig en ökad orderingång är 43 procent, medan 13 procent av företagen tror på en minskad orderingång. Detta ger ett förväntat nettotal på 30, vilket är marginellt högre än de riksgenomsnittliga förväntningarna.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995-2019

Tackat nej till order

Konjunkturläget såväl i Västra Götaland som Sverige i stort är gott. Men när tiden inte räcker till, om personal saknas, eller då finansiering saknas till nödvändiga investeringar kan många företag tvingas tacka nej till order. Av länets småföretagare har 42 procent tackat nej till order under det senaste året, vilket är en marginellt lägre andel jämfört med förra årets mätning (44 procent). Västra Götaland placerar sig strax över riksgenomsnittet där 41 procent av landets småföretagare har tackat nej till order det senaste året.

Den enskilt största orsaken till att företagen i Västra Götaland tvingats tacka nej till order är på grund av de redan har mer att göra än vad de hinner med, vilket 58 procent av företagen anger. Detta är en liknande andel som i fjol (56 procent) och jämfört med riksgenomsnittet på 56 procent ser vi att kapacitetsbristen är något högre i länet än för riket som helhet.

Arbetskraftsbristen, exempelvis kompetens- och matchningsproblem, är fortsatt den näst främsta anledningen till att företagen i länet har tackat nej till order. I länet anger 13 procent av företagen detta som den främsta anledningen. Motsvarande andel för riksgenomsnittet är 17 procent.

Tolv procent av företagen har tackat nej till order på grund av ”annan anledning”, vilket kan vara brist på vara eller materiel.

Figur 6 Tackat nej till order

Omsättning

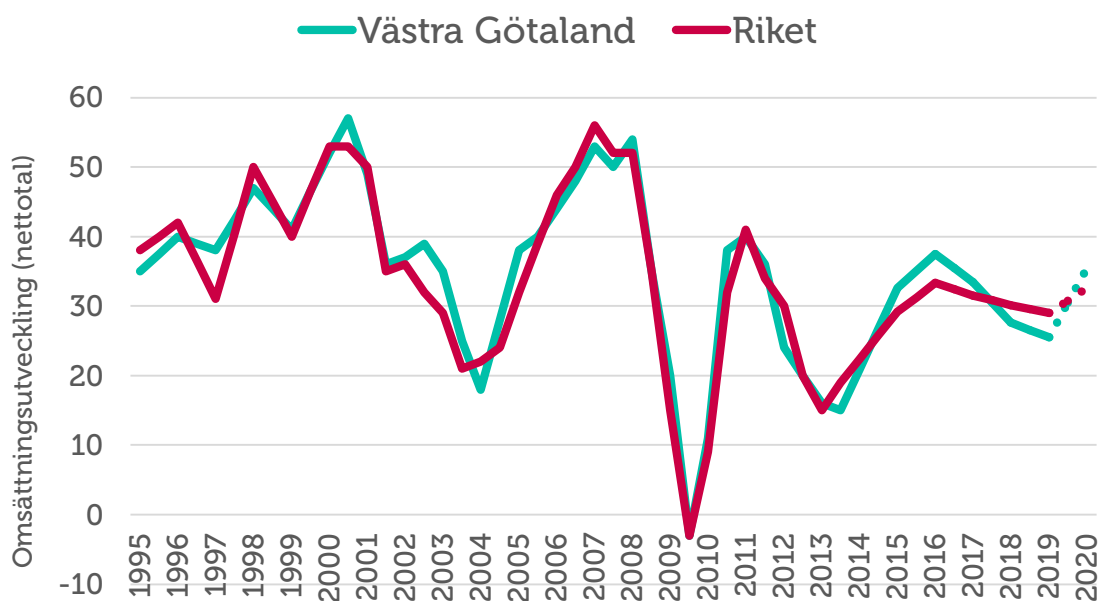
Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Västra Götaland ökade kraftigt från 2014 till 2016, men för tredje året i rad ser vi i år en dämpad tillväxt i företagens omsättning. Av företagen i länet har 48 procent haft en ökad omsättning de senaste tolv månaderna samtidigt som 22 procent har haft en minskad omsättning. Nettotalet blir 25, jämfört med riksgenomsnittet som också har avtagit något sedan i fjol till en nivå på nettotalet 29. Se figur 7.

Fjollårets förväntningar på omsättningstillväxten infriades inte, framför allt på grund av att andelen företag som trodde på en minskad omsättning blev högre än förväntat.

Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är dock positiva, med förväntningar om en ökande tillväxttakt i omsättningen till ett nettotal på 36, jämfört med riksgenomsnittets 33.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Västra Götalands län och riket 1995-2019

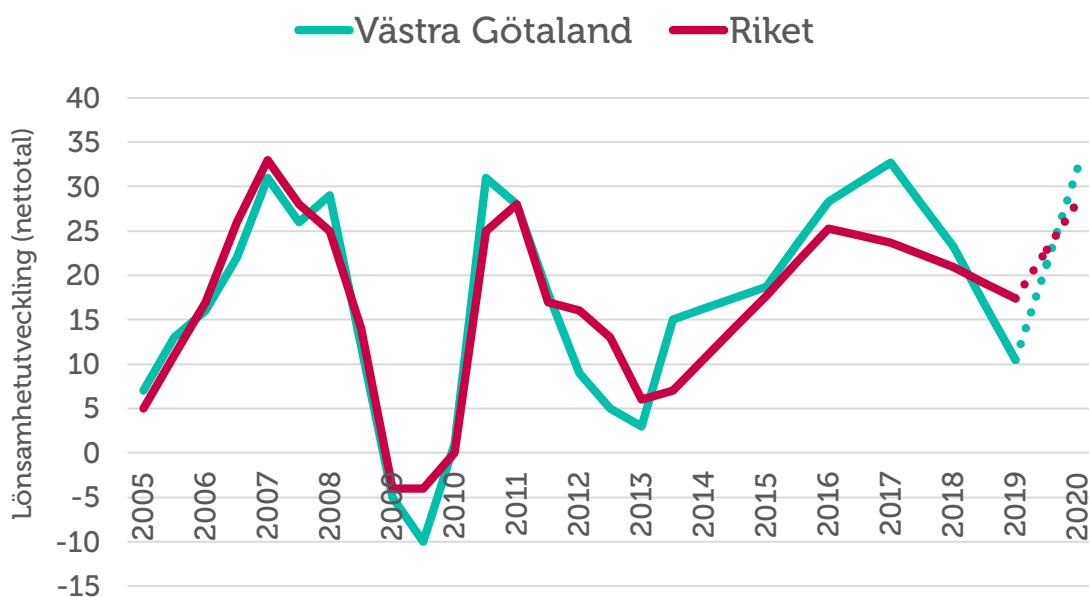

Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar kan delvis kopplas till lönsamhetsutvecklingen. De tämligen dramatiska rörelserna i lönsamheten avspeglar hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också av svängningar i den inhemska ekonomin. I förra årets Småföretagsbarometer förutspådde företagarna att lönsamhetstillväxten skulle återhämta sig till 2017 års nivå. I ljuset av detta blev utfallet en besvikelse. Tillväxten av lönsamheten i Västra Götaland motsvarar i år ett nettotal på 10, jämfört med fjolårets 23. Motsvarande nettotal för riket är i årets mätning 17, se figur 8. Avmattning i lönsamhetsutvecklingen innebär att länet ligger långt under riksgenomsnittet, något som senast inträffade 2013.

I länet har 34 procent av företagen haft en ökad lönsamhet samtidigt som hela 23 procent har haft en minskad lönsamhet de senaste tolv månaderna. På ett års sikt förväntas lönsamhetens tillväxttakt i länet öka kraftigt tillbaka till 2017 års nivåer och ett nettotal på 32.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Västra Götalands län och i riket 2005-2019

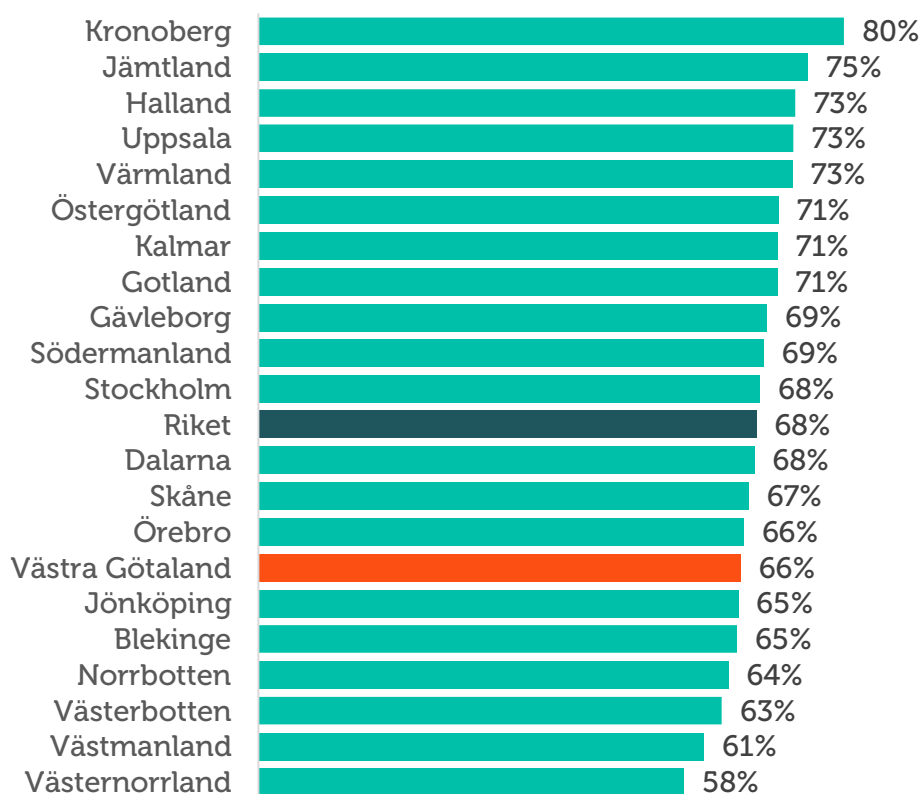
Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prisförändringar ligger på samma nivå som förra året. I länet förväntar sig 41 procent av företagen att deras försäljningspriser kommer att öka under det kommande året. Endast sex procent av företagen tror att deras försäljningspriser kommer att minska. Företagen i Västra Götaland har marginellt högre förväntningar gällande prisutvecklingen än genomsnittet för riket, där 40 procent av landets företagare räknar med att kunna höja försäljningspriserna.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Västra Götalands län upplever i stort sett lika goda möjligheter att växa framöver som riksgenomsnittet. I länet anser 66 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt, jämfört med 68 procent för riket som helhet, se figur 9. I figur 10 ser vi att expansionsutsikterna i länet sedan 2005 har legat i linje med, eller något över, riksgenomsnittet. Omkring nio av tio företag i Västra Götaland vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2019

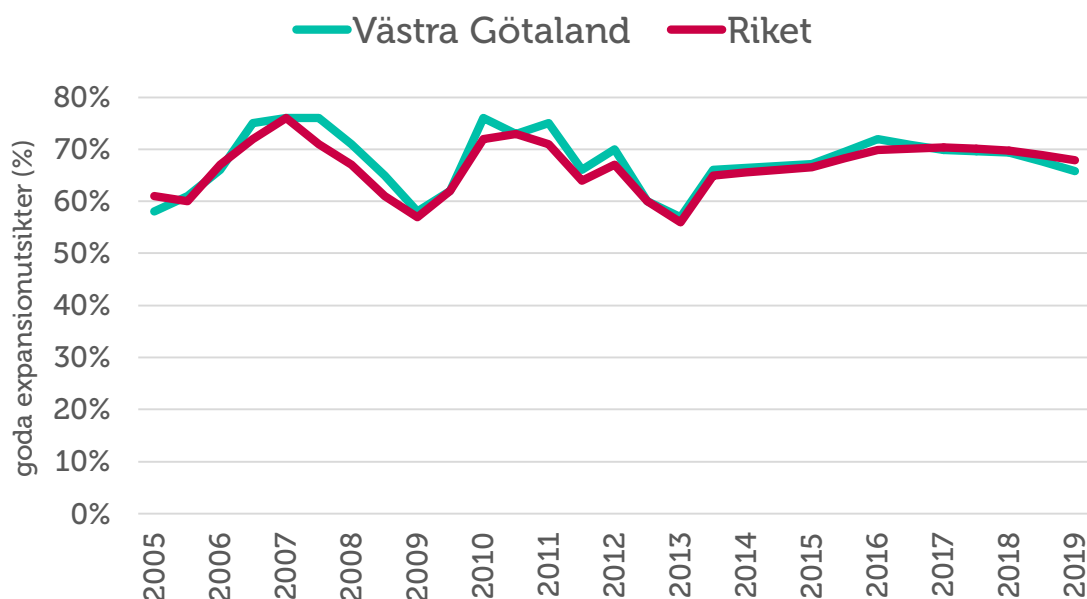

Mikael Erlandson ***Regionchef Företagarna,*** ***Västra Götaland***

I företagarens gener finns utvecklingsviljan och tron på att lyckas, så jag är inte särskilt förvånad över att de västsvenska företagen inte nått upp till de egna förväntningarna från föregående år. Ribban ligger högt och för att nå upp till den måste vi komma till rätta med det stora tillväxthindret; att hitta lämplig arbetskraft. Vi måste helt enkelt sätta fler människor i arbete för att öka tillväxten.

Sedan tycker jag att ingen företagare skulle behöva uppleva politisk oförutsägbarhet som ett tillväxthinder. Långsiktighet och tydlighet är viktigt för företagare.

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Västra Götalands län och i riket 2005-2019

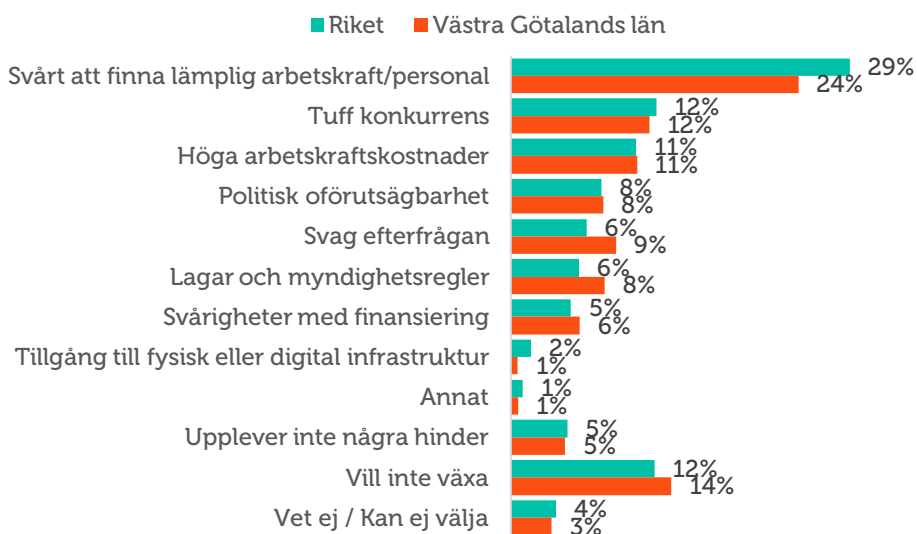
Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret som länets småföretag upplever. Omkring var fjärde företag uppger detta som främsta hinder, vilket tyder på att brister i matchning mellan arbetsgivare och arbetstagare på länets arbetsmarknad är ett fortsatt problem i Västra Götaland.

Vidare är tuff konkurrens ett hinder för företagen i länet med tolv procent av företagen som uppger detta som största expansionshinder. Höga arbetskraftskostnader ses också som ett tillväxthinder för företagare i länet och tangerar samma andel som riksgenomsnittet på elva procent. Svag efterfrågan och lagar och myndighetsregler upplevs som ett något större tillväxthinder i länet än för riket som helhet, se figur 11.

Tommy Jonestål *Företagschef Göteborg Centrum*

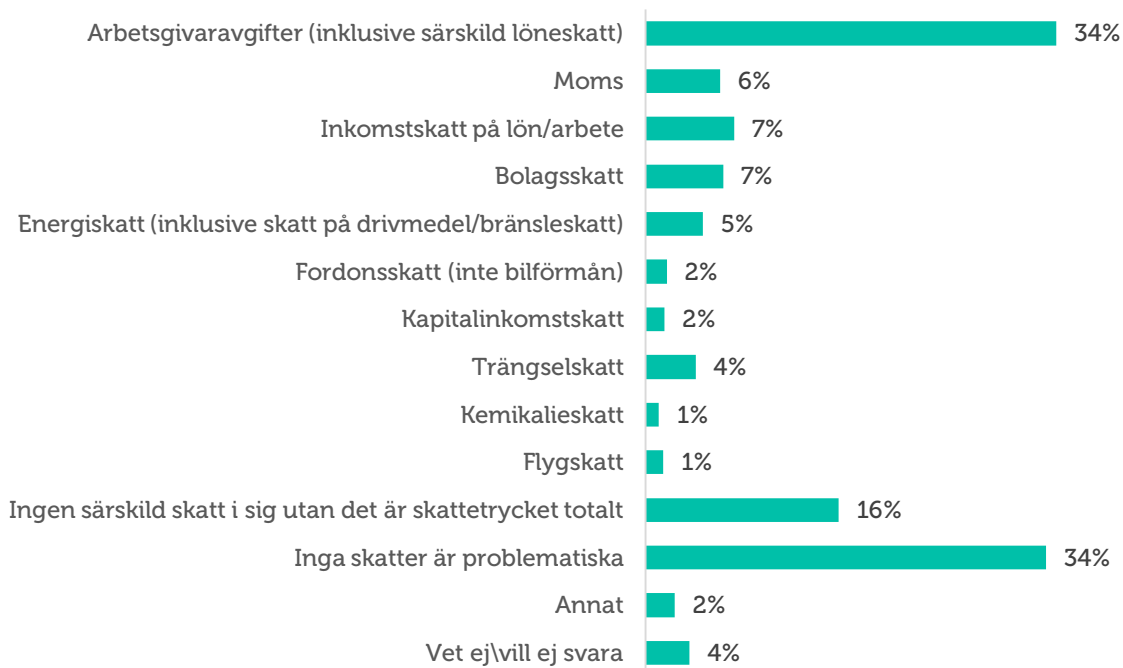
Vi har fortsatt ett mycket bra företagsklimat i regionen även om det mattats något och förra årets förväntningar inte riktigt infriats. Det känns positivt att 70 procent av företagen i länet anser att de har goda utsikter att expandera på sikt. Vi ser att marknaden i länet växer så det knakar och märker att företagen ser en stor tillväxtpotential. Under några år har det varit svårt för företagen att hitta lämplig arbetskraft och det, tillsammans med en tuff konkurrens, kan bli hinder i tillväxten.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Västra Götalands län och i riket 2019 (procent)

Tittar vi specifikt på skatteområdet (Figur 12) ser vi att det framförallt är arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget. Till detta kommer också främst bolagsskatt och inkomstskatt på lön/arbete. Dessa skatter anses dock i mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företaget. Drygt var tredje företag anser inte att skatter utgör ett hinder för utvecklingen av företaget.

Figur 12 Om det finns skatter som du upplever utgör hinder för er att driva ert företag på önskat sätt, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

Västra Götalands fyra regioner

Västra Götaland är ett storlän med 49 kommuner och över 1,6 miljoner invånare. Det betyder också att näringslivet i olika delar av länet kan skilja sig åt. Det finns därför en efterfrågan om en mer detaljerad barometer för Västra Götalands län. Med nedanstående avsnitt ges en bild av hur konjunkturläget skiljer sig åt i olika delar av Västra Götaland.

Vid uppdelningen av Västra Götaland i olika regioner används följande indelning:

Fyrbodal utgörs av kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

Sjuhärad utgörs av kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda.

Skaraborg består av kommunerna Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara.

Göteborg omfattar kommunerna Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Lerum, Lilla Edet, Kungälv, Mölndal, Partille, Stenungssund, Tjörn och Öckerö.

Västra Götalands fyra regioner – konjunkturindikatorn

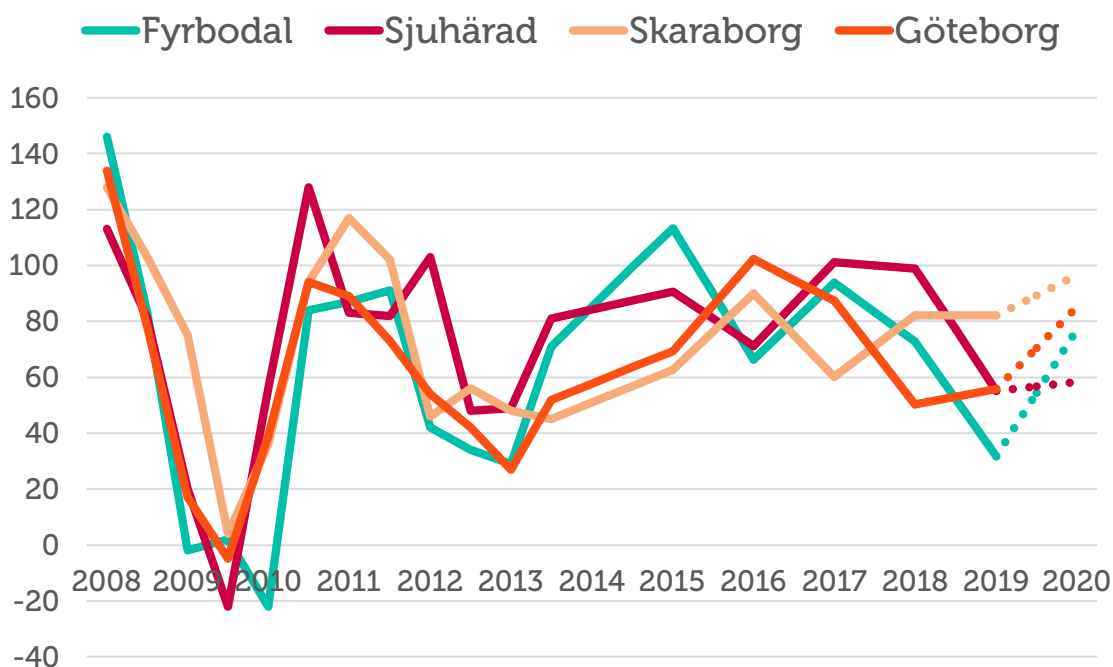
När nettotalen för sysselsättning, ordergång och omsättning adderas får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i delregionerna. Den starkaste konjunkturindikatorn finner vi detta år i Skaraborg med ett nettotal på 82, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Fyrbodal har i årets mätning det lägsta resultatet av de fyra delregionerna. Göteborgs konjunkturindikator är fortsatt positiv och ligger nu i nivå med Sjuhärad som sett en rejäl avmattning från fjolårets nettotal på 99 till årets 55.

Fyrbodal har likt Sjuhärad upplevt en avmattning i konjunkturen under året som gått och har i årets mätning ett nettotal på 32, jämfört med fjolårets 73. Göteborg har sett den starkaste utvecklingen av delregionerna där nettotalet ökar från fjolårets 50 till 56 i denna mätning.

Samtliga regioner förutom Sjuhärad förväntar sig en ökad konjunkturindikator för de kommande tolv månaderna. Starkast konjunktur på ett års sikt förväntar sig Skaraborg som toppar listan med förväntan om ett nettotal på 97 under kommande år, vilket är högre än riksgenomsnittet där den förväntade konjunkturindikatorn är 79. Även företagen i Göteborg och Fyrbodal tror på en högre tillväxttakt i konjunkturen än riksgenomsnittet, då företagen i delregionens förväntningar når ett nettotal på 85 respektive 77.

Företagen i Sjuhärad har inte lika höga förväntningar på konjunkturutvecklingen som övriga delregioner, men förväntar sig allt jämt en positiv utveckling till nettotalet 58.

Figur 14 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2019

Västra Götalands fyra regioner – sysselsättning

I årets Småföretagsbarometer har riket har ett något lägre netttotal i sysselsättningstillväxten, 7, jämfört med fjolårets 10 och väntar sig en tillväxt kommande tolv månader till ett netttotal på 18.

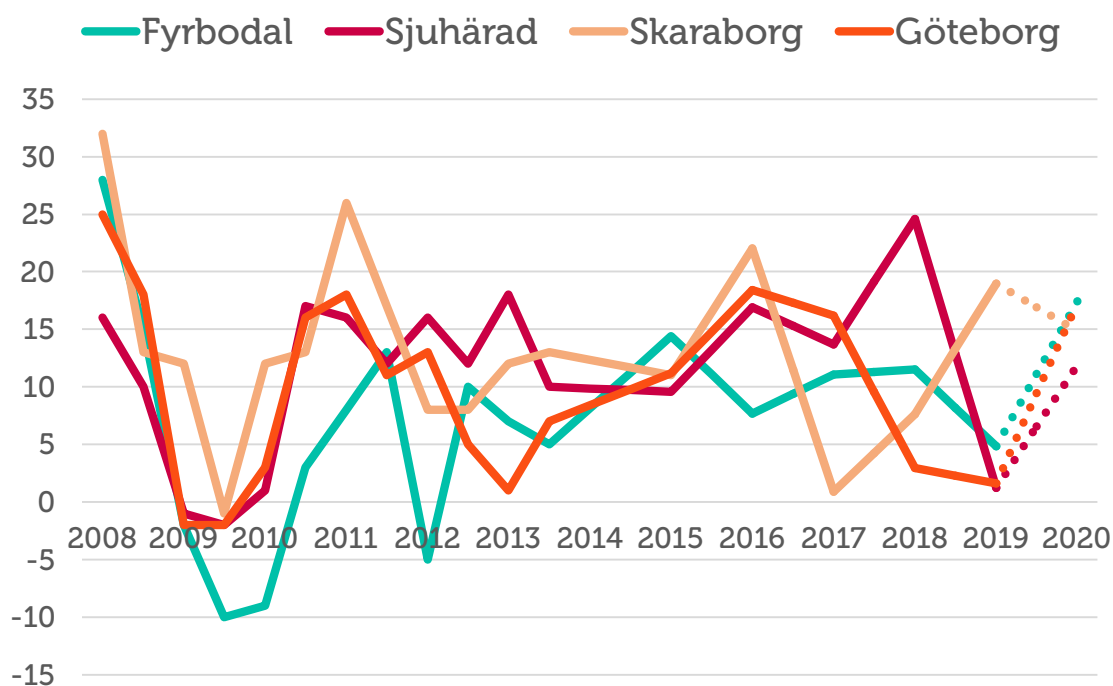
I årets mätning är delregionernas sysselsättningstillväxt starkast i Skaraborg som har ett sammanvägt netttotal på 19, jämfört med fjolårets 8. Skaraborg är således den enda delregion där sysselsättningstillväxten har utvecklats positivt jämfört med föregående år och levt upp till företagans förväntningar. För de kommande tolv månaderna är dock förväntningarna att tillväxttakten ska mattas av till nettotalet 15.

Sjuhärad hade i fjol den högsta sysselsättningstillväxten med nettotalet 25, men den har i årets mätning mattats av rejält ner till nettotalet 1. Det beror i stor utsträckning på att andelen företag som har minskat antalet anställda är större än andelen som har utökat sin personalstyrka. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att tillväxten kommer återhämta sig till nettotalet 12.

Liksom Sjuhärad och Göteborg har Fyrbodalen sett en avmattad tillväxttakt i sysselsättningen. Regionen har i årets mätning ett netttotal på 5 jämfört med fjolårets 12. Under det kommande året tror företagen på en stark återhämtning i sysselsättningen till nettotalet 17.

Göteborg har sett en fortsatt dämpad sysselsättningstillväxt och nettotalet minskar från fjolårets 3 till 2 i årets mätning. Företagen i Göteborg tror på en återhämtning i utvecklingen och nettotalet förväntas stiga till 17.

Figur 15 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2019

Västra Götalands fyra regioner – orderingsång

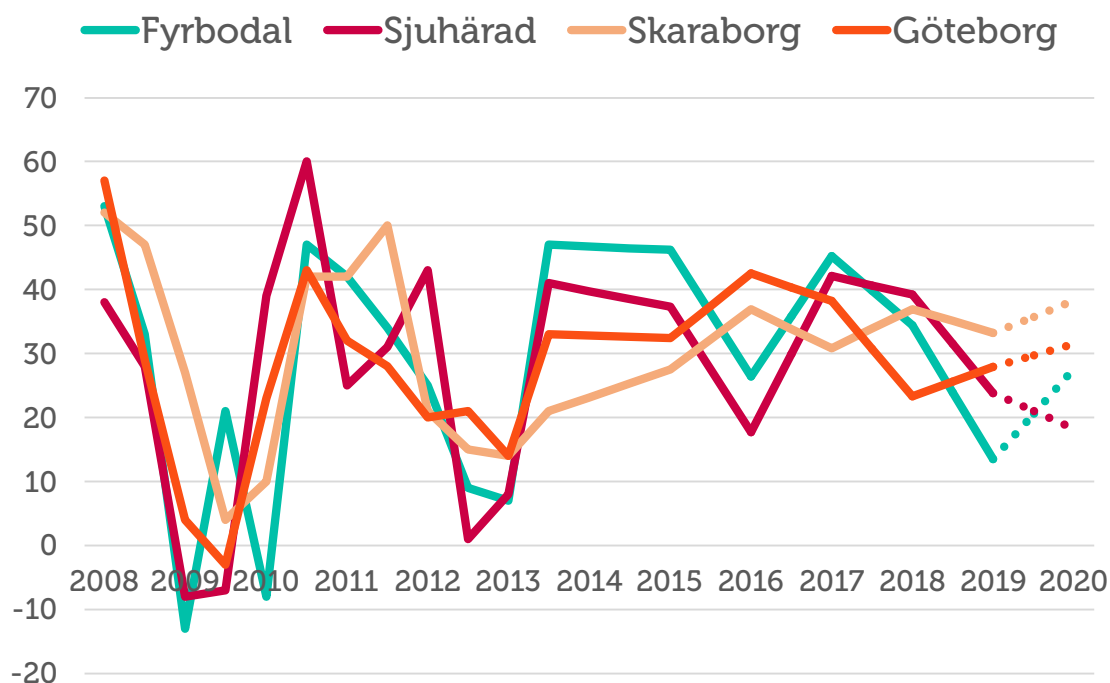
Endast företagen i Göteborg har sett en ökad tillväxt i orderingsången, nettotalet har ökat från fjolårets 23 till 28 i årets mätning. Riksgenomsnittets nettotal för tillväxten i orderingsången är 25. Göteborgs företag tror på en fortsatt ökad tillväxt i orderingsången.

Även i denna kategori har Fyrbodal den svagaste tillväxten. Nettotalet för regionen är i årets mätning 13 jämfört med fjolårets 34. Fyrbodals företag tror emellertid på en ökad tillväxttakt för det kommande året.

Sjuhärad uppvisar också en rejäl avmattning i orderutvecklingen till nettotalet 24. Från att i fjol haft ett nettotal på 39 är nettotalet i årets mätning nu lägre än riksgenomsnittet. Förväntningarna på det kommande året är en fortsatt minskning till ett nettotal på 18 och Sjuhärad är således den enda delregion som förväntar sig en negativ utveckling.

Skaraborg har sett en viss avmattning i tillväxttakten och har således ett nettotal på 33 jämfört med fjolårets 37. Förväntningarna är att tillväxten kommer att öka till ett nettotal på 38 under de kommande tolv månaderna.

Figur 16 Orderutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2019

Västra Götalands fyra regioner – omsättning

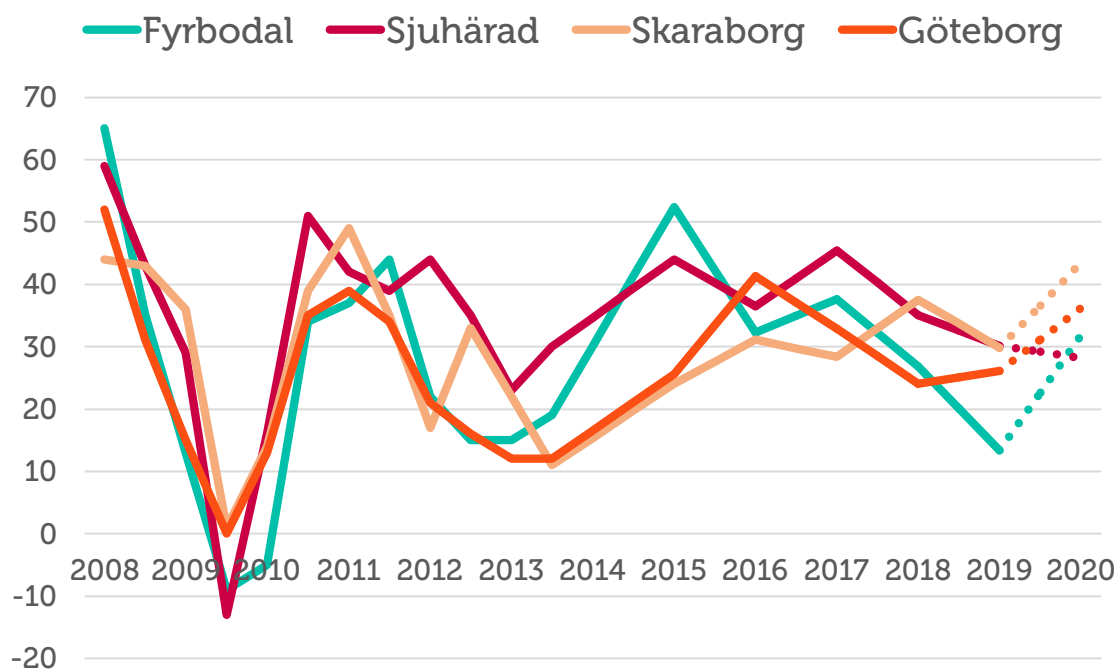
Omsättningens tillväxttakt har minskat i samtliga delregioner förutom Göteborg där nettotalet har ökat från fjolårets 24 till nettotalet 26 i årets mätning. Detta är något lägre än riksgenomsnittet på 29. Företagen i Göteborg ser fortsatt positivt på framtiden och förväntar sig en ökning till ett nettotal på 36 under det kommande året.

Fyrbodals företag har den lägsta tillväxttakten i omsättningen i årets mätning. Nettotalet sjunker från fjolårets 27 till 13 i år, vilket är Fyrbodals lägsta notering sedan 2009. Däremot tror företagen på en god utveckling för de kommande tolv månaderna, och nettotalet ökar till 32.

Sjuhärad har sett en avmattning i omsättningens tillväxttakt och har i år ett nettotal på 30 jämfört med fjolårets 35. Företagen i regionen tror på en fortsatt lägre tillväxttakt för de kommande tolv månaderna, där nettotalet förväntas hamna på 28.

Även Skaraborg har sett en lägre tillväxttakt än i fjol. Nettotalet i omsättningen landar i år på 30 jämfört med fjolårets 38. Precis som i Göteborg och Fyrbodals tror företagen på en fortsatt god tillväxttakt för kommande år.

Figur 12 Omsättningsutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2019

Västra Götalands fyra regioner – lönsamhet

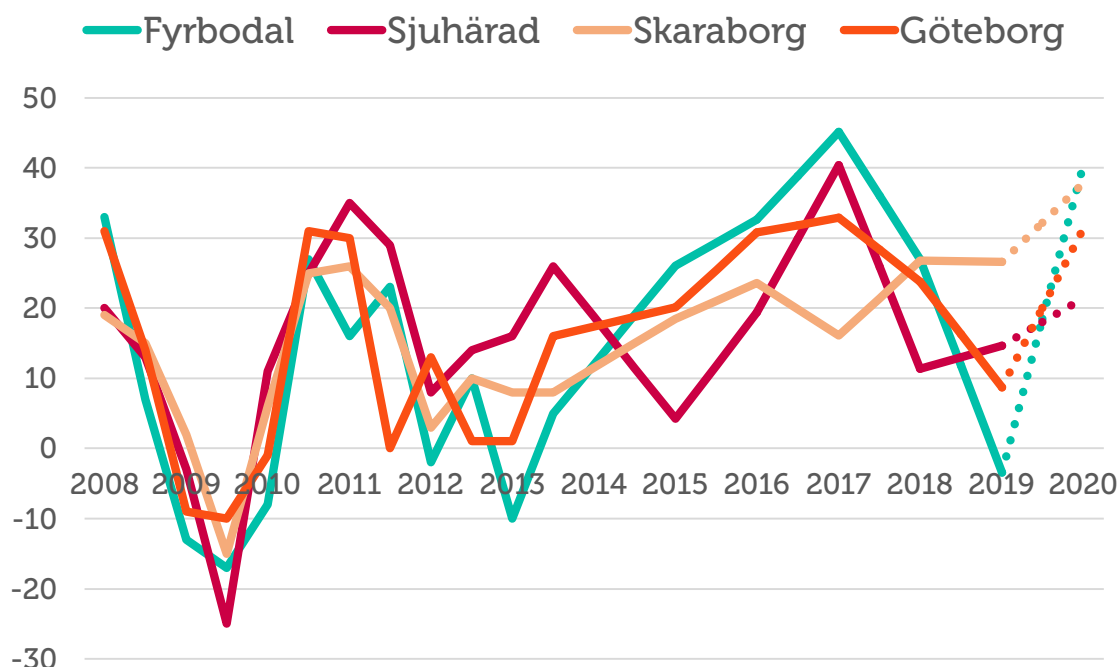
I fjol såg samtliga delregioner en avmattad tillväxttakt i lönsamheten, bortsett från Skaraborg. I årets mätning ser vi en annan utveckling. Det är bara Sjuhärad som har haft en ökad tillväxttakt i lönsamheten under året som gått. Från att i fjol haft ett nettotal på 11 har nu lönsamhetstillväxt ökat till 15. Förväntningarna på det kommande året ser fortsatt positiva ut och företagen i Sjuhärad tror på ett nettotal på 21 framöver.

Fyrbodal uppvisar det lägsta nettotalet bland delregionerna. Tillväxten i lönsamhet har avmattats rejält till ett nettotal på -3 jämfört med fjolårets 27. Förväntningarna hos företagen är emellertid väldigt höga och de tror på en återhämtning som skulle föra regionen tillbaka till ett nettotal på 40, som är i linje 2017 års nivåer.

Skaraborg hade i fjol en positiv tillväxttakt i lönsamhets, men i år är den oförändrad. Nettotalet förblir således 27. Under det kommande året tror företagen däremot på en fortsatt positiv utveckling till ett nettotal på 38.

Göteborg har sedan 2017 haft en negativ utveckling avseende lönsamhet och regionen lyckades inte bryta den utvecklingen i årets mätning. Nettotalet är i år 9 jämfört med fjolårets 24. Företagen i Göteborg tror nu på en ökad tillväxttakt under de kommande tolv månaderna vilket resulterar i ett nettotal på 31.

Figur 13 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Västra Götalands fyra regioner 2008-2019

Slutsatser

Konjunkturen hos Sveriges småföretag med 1–49 anställda har försvagats under det senaste året. Den samlade konjunkturindikatorn i Småföretagsbarometern 2019 sjönk till 61 jämfört med 69 förra året och är därmed långt under det historiska snittet på 76. Det är dessutom en påtagligt svagare konjunktur än vad företagarna förväntade sig förra året. De främsta orsakerna till nedgången jämfört med föregående undersökning är en svagare ökning i företagets orderingång följt av sysselsättning och omsättning. Småföretagen upplever alltså fortsatt en relativt god tillväxt även om konjunkturtoppen har passerats.

I 2019 års mätning har samtliga tre delfaktorer i Västra Götaland sett en avmattning under året som gått och konjunkturindikatorn för länet blir 56. Detta innebär att konjunkturen mattats av för tredje året i rad. Nettotalet för den sammanvägda indikatorn var i fjol 64. Företagens förväntningar på året som passerat har inte nått upp till de nivåer som de trodde på i fjol, då företagen trodde på en ökad tillväxttakt till nettotalet 71. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att konjunkturen ska återhämta sig och öka till en konjunkturindikator på 82.

De främsta hindren för företagets tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens, tuff konkurrens och höga arbetskraftskostnader. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Västra Götaland har omkring fyra av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till att företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Oavsett konjunkturläge är förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagsbarometern 2019 visar att reformer skulle ha stor betydelse, framförallt inom tre områden.

Säkra småföretagens tillgång till kompetens

Småföretagens svårigheter att hitta arbetskraft med rätt kompetens är utbredd och hämmar deras expansionsmöjligheter. Kvaliteten i det svenska utbildningssystemet behöver säkras och bli mer anpassat efter arbetsmarknadens efterfrågan. Detta i kombination med förenklade anställningsregler kan förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga platser.

Sänk kostnaden att anställa och underlätta rekrytering

Många företag upplever att kostnaderna att anställa är för höga. Fler vägar in i arbetslivet behövs för de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden. Förenkla regelverket vid nyanställningar och en översyn av lagen om anställningsskydd (LAS).

Öka incitamenten att starta företag

Många svenskar funderar på att starta företag men det är betydligt färre som tar steget fullt ut. En bidragande faktor är att socialförsäkringssystemet är mer anpassat för anställda än för företagare. En översyn av socialförsäkringssystemet behövs för att öka incitamentet att starta företag. Fler skulle sannolikt våga förverkliga sina affärsidéer om balansen mellan risk och avkastning förbättrades.